

Folk bör hållas kort, tycker Anders Borg

Socialbidraget bör kunna räknas ner för den som inte aktivt söker arbete, föreslog nyligen Moderaternas ekonomiarbetsgrupp under ledning av finansminister Anders Borg. Som exempel borde utgifter för tv och tidningar inte täckas.

DEBATT: Yvonne Zätterman Åberg

Arbetsgruppens förslag om koppling till arbete finns dock sedan länge och stödet täcker näppeligen tv-licens eller dagstidning redan som det är.

I 1982 års Socialtjänstlag (SoL) var det tydligt att en person skulle göra vad han eller hon kunde för att bidra till sin egen försörjning och att på sikt bli självförsörjande. I SoL från 2001 är skrivningen lika tydligt.

M-förslaget påstår också att inga krav i dag ställs på personer över 25, men lagen skriver bara att personer skall delta i praktik eller kompetenshöjande utbildning under försörjningsstödstiden upp till 25 år eller efter det om särskilda skäl finns. Detta handlar mest om att försörjningsstöd generellt inte utbetalas till personer i utbildning, men betyder inte att inte krav kan ställas på alla som uppbär försörjningsstöd.

Intressant är också benämningen "socialbidrag" resp. "socialbidragstagare". Det var ganska många år sedan begreppen togs bort och försörjningsstöd infördes. Jag undrar om det är just begreppet stöd som stör eftersom det antyder att en människa inte står stabilt utan hjälp? Bidrag leder mer tanken till något som man eventuellt kan klara sig utan.

Angående förslaget att man ska räkna ner kostnader för tv-licens och tidningar blir jag lite undrande. Det finns inte någon särskild post för detta i "socialbidraget" på samma sätt som i till exempel Konsumentverkets hjälp till planering av

hushållets kostnader. Det är för övrigt svårt att tänka sig att personer som lever på försörjningsstöd skall ha möjlighet att skapa den buffert som krävs. En tidning kostar ungefär 15 kronor/dag eller 273 kronor/månad (DN i Storstockholm). Radio- och tv-avgiften är nästan 6 kronor/dag (2.076 kronor/år).

Man undrar i stället oroligt om inte en ekonomiarbetsgrupp kan räkna? Socialtjänstens så kallade riksnorm för år 2013 förväntas täcka följande:

För en ensamstående/ensamboende vuxen utan barn 2.950 kronor för personliga omkostnader samt 930 kronor för så kallat gemensamma hushållskostnader. Totalt 3.880 kronor vilket innebär ungefär 130 kronor/dag. Det skall täcka skäliga kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, telefon och radio- och tv-avgift.

Utöver detta skall man få ersättning för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Skälighetsbegreppet medför på dessa poster att det är vanligt att en kommun sätter en så kallad schablon vad gäller accepterad hyreskostnad och elkostnad. Hyran ligger ofta på cirka 5.000 kronor. Har man en högre hyra eller elkostnad får man ta av det bidrag som skall täcka andra utgifter. Detta gäller alla och handlar inte om någon som helst "piska".

Innan människor kan få försörjningsstöd så har de ofta tvingats sälja eventuell bostadsrätt, bil och allt annat som är omsättningsbart. Eventuella besparingar måste självklart vara slut.

En person som lever utan ekonomiska tillgångar har inte en chans att få kontrakt på ett boende, varför dessa krav inte sällan leder till bostadslöshet. Från det stöd som beskrivits ovan skall alla inkomster dras som till exempel lön, bostadsbidrag, bidragsförskott etc.

Om människors obestånd beror på exempelvis missbruk och/eller psykisk ohälsa så ställs givetvis krav på att personen skall

söka den vård som krävs för att kunna ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Problemet är att på många håll saknar personalen som handlägger försörjningsstöd adekvat utbildning för att bedöma vad som krävs för att komma tillrätta med ett mångårigt liv i alkohol- och/eller drogberoende eller psykisk ohälsa. Detta gör att dessa personer alltför ofta ställs helt utan ekonomiskt stöd, något som för de flesta uppfattas som straff.

Det finns tillräcklig forskning beprövad erfarenhet för att säga att vi vet att denna oerhört ansträngda ekonomiska situation som personer hänvisade till försörjningsstöd lever i försvårar att hitta ork att tänka framtid och alternativ. Den så kallade portalparagrafen i SoL, det vill säga lagstiftningens målsättning, som beskriver kommunens ansvar känns tyvärr ofta avlägsen, redan innan Moderaternas senaste förslag:

”Samhällets socialtjänst skall på demokratis och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

Det är på denna grund socialtjänstens verksamhet skall vila. Något som äventyras redan långt innan Moderaternas ekonomiarbetsgrupp och Anders Borg framlagt sina förslag.

[Yvonne Zättermann Åberg](#)